

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»**

ПРОЄКТ

ОСВІТНЬО - ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Географія»

**Другого рівня вищої освіти
за спеціальністю 106 Географія
галузі знань 10 Природничі науки**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

**Голова вченої ради _____ /Цепенда І.Є./
(протокол _____ від _____ р.)**

Освітня програма вводиться в дію з 01.09.20__ р.

**Ректор _____ /Цепенда І.Є./
(наказ № _____ від _____ р.)**

Івано-Франківськ 2021 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійну програму «Географія» другого (магістерського) рівня, галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 106 Географія розроблено відповідно до:

- частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту»;
- Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630;
- з урахуванням «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти», затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 року №1648).

До освітньої програми були внесені корективи відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 106 «Географія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти від 11.05.2021 №519 та пропозицій стейкхолдерів.

Освітня програма розроблена робочою групою у складі:

1. Атаманюк Ярослава Дмитрівна, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та природознавства
2. Сливка Роман Радославович, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та природознавства
3. Белова Наталія Володимирівна, кандидат географічних наук
4. Ковтун Михайло Іванович, директор Дністровського РЛПП ім. Сергія Дідича
5. Кріль Василь - студент 1 курсу ОР магістр

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 106 Географія

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», факультет природничих наук, кафедра географії і природознавства
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Програма відповідає другому (магістерському) ступеню вищої освіти, восьмому кваліфікаційному рівню на Національній рамкою кваліфікації і сьомому рівню європейської кваліфікаційної метарамки EQF LLL. Кваліфікація: географ
Офіційна назва освітньої програми	Географія
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	другий цикл FQ-ЕНЕА, 8 рівень НРК та 7 рівень EQF-LLL
Передумови	Умови вступу визначаються «Правилами прийому до Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»».
Мова(и) викладання	Українська мова викладання
Термін дії освітньої програми	1 рік 4 місяці
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://nmv.pnu.edu.ua/
2 – Мета освітньої програми	
надати освіту в галузі географії із широким доступом до працевлаштування, підготувати магістрів із особливим інтересом до науково-дослідної та управлінської роботи.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	10 Природничі науки 106 Географія
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна Програма ґрунтується на загальновідомих наукових результатах із врахуванням сьогоденного стану географії, орієнтує на актуальні спеціалізації, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра: географа, фахівця з міського та районного планування, фахівця з розміщення продуктивних сил та регіональної економіки, фахівця з управління природокористуванням.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Акцент на науково-дослідній роботі в галузі географії, управлінні регіональним розвитком
Особливості програми	Виконання програми дозволяє студенту сформувати професійні компетентності у науково-дослідній роботі, управлінні регіональним розвитком; опанувати методологію і основні принципи організації наукових досліджень. Здобути уміння і навички у галузях роботи з науково-технічною інформацією, планування розміщення продуктивних сил та регіональної економіки, організації природо-охоронної діяльності, управління природокористуванням.
4 – Придатність випускників працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Фахівець здатний виконувати професійну роботу (за ДК 003:2010): – 2442.2 Географ

	- 2442.2 Географ (фізична географія) - 2442.2 Географ-економіст - 442.2 Географ (політична географія) - 1474 Менеджер (управитель) з питань регіонального розвитку - 2442.2 Фахівець з міського та районного планування - 2442.2 Фахівець з розміщення продуктивних сил та регіональної економіки - 3439 Організатор природокористування - 2442.2 Фахівець з управління природокористуванням - 2310.2 Викладач вищого навчального закладу
Подальше навчання	Навчання за програмами: третього циклу FQ-EHEA та 9 рівня НРК, 8 рівня EQF-LLL
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Форми організації та технології навчання включають: - організаційні форми: колективне та інтегративне навчання тощо; - технології навчання: пасивні (пояснювально-ілюстративні); активні (проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні саморозвиваючі, позиційне та контекстне навчання, технологія співпраці) тощо.
Оцінювання	Форми та методи оцінювання результатів навчання включають такі види контролю: поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль. Система методів оцінювання складається із двох видів контролю: поточного та підсумкового. Поточний контроль включає: - тестування - така форма контролю дозволяє перевірити підготовку студентів до кожного заняття; проводиться регулярно на вибірковій основі; - творчі завдання - проводиться з метою формування вмінь і навичок у студентів практичного спрямування, формування сучасного наукового мислення, вміння приймати відповідальні та ефективні рішення; - самостійна робота - така форма контролю дозволяє виявити вміння чітко, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння працювати самостійно; - індивідуальна науково-дослідна робота студентів (презентації дослідно-проектних робіт, звіти про розробку наукових проектів, звіти про практику, контрольні роботи, курсові роботи) - проводиться впродовж семестру з метою отримання практичних навичок та умінь щодо використання та опрацювання наукових джерел, написання статей, тез, оформлення звітів, розробка презентаційного матеріалу, використання теоретичних та емпіричних методів дослідження. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/ заліку (за сумою накопичених протягом вивчення дисципліни балів), який спрямований на перевірку знань студентів.
6 - Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері географії, природокористування міського та регіонального розвитку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

	ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 5. Здатність працювати в команді. ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	СК 1. Здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації. СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів. СК 3. Здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку. СК 4. Здатність розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня. СК 5. Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг. СК 6. Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування. СК 7. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку. СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно

	презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців. СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти на засадах компетентнісного підходу.
7 - Програмні результати навчання	
	ПР01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації. ПР02. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати вміння працювати в команді. ПР03. Вільно спілкуватися із професійних і наукових питань іноземною мовою. ПР04. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах. ПР05. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень. ПР06. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку. ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня. ПР08. Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки. ПР09. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню геоекологічну і соціально-економічну експертизу та моніторинг. ПР10. Застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем, визначати можливості та межі їх застосування. ПР11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоекологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму. ПР12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні

	дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень. ПР13. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Кадрове забезпечення освітньої програми здійснюють професорсько-викладацькі колективи кафедр географії та природознавства; іноземних мов; математики та інформатики та методики навчання; фізики і методики викладання.
Матеріально-технічне забезпечення	Освітній процес у повному обсязі забезпечений навчальною, методичною та науковою літературою. ОП забезпечено такими матеріально-технічними та інформаційними ресурсами: Наукова бібліотека ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (включаючи електронну бібліотеку); читальний зал у навчальному корпусі факультету природничих наук; власна бібліотека кафедри географії та природознавства; 4 мультимедійних аудиторії; 3 спеціалізованих кабінети географії; дві спеціалізовані фізичні аудиторії, дві комп'ютерні лабораторії.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Освітній процес у повному обсязі забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях завдяки фондам Наукової бібліотеки, діяльності редакційно-видавничого відділу «Плай» та вебресурсам університету. Інформаційні ресурси бібліотеки формуються відповідно до предметної сфери освітньо-професійної програми та сучасних наукових тенденцій у галузі наук про Землю. Доступ до бібліотечних баз надається у внутрішній мережі університету. В університеті створено умови для доступу до Інтернету, в корпусах університету працює Wi-Fi мережа. Навчально-методичне забезпечення: інформаційний пакет ЄКТС, навчальний план, силабуси усіх навчальних дисциплін, інформаційні ресурси в Інтернеті; навчальні матеріали з кожної дисципліни навчального плану, програми практичної підготовки, робочі програми практик, методичні матеріали для проведення атестації здобувачів.
9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	При підготовці здобувачів вищої освіти їх академічна мобільність реалізуються відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №579 (від 12.08.2015) «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність». Ключовими аспектами положення є надання права на участь у програмах академічної мобільності усім учасникам освітнього процесу; чітке визначення видів та форм академічної мобільності; закріплення принципу перезарахування отриманих кредитів на основі Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС), зокрема шляхом порівняння змісту навчальних програм, а не назв курсів; збереження місця навчання та стипендії для студентів, котрі беруть участь у програмах академічної мобільності. В університеті діє: - Положення «Про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» затверджене Вченою радою

	університету (протокол №3 від 31.03.2015 р.), введено в дію наказом ректора № 191 від 01.04. 2015 року; - Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Наказ №1 від 03.01.2017р.)
Міжнародна кредитна мобільність	Міжнародна кредитна мобільність в університеті здійснюється відповідно до Програми Європейського Союзу Еразмус+, «PROM – Міжнародні стипендії для аспірантів та викладачів» (реалізується відділом міжнародних зв'язків та Департаментом міжнародних проєктів (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II). Для учасників освітнього процесу проводяться інформаційні дні, де можна отримати детальну інформацію щодо можливостей цих програм для студентів та молоді, проєктів з міжнародної кредитної мобільності, з розвитку творчого потенціалу. Крім того, студенти спеціальності 103 Науки про Землю мають можливість здійснювати навчання у вигляді семестрового обміну у Поморській академії в Слупську (республіка Польща) та отримати другий диплом безкоштовно навчаючись у магістратурі на підставі укладеної двосторонньої угоди. https://ic.pnu.edu.ua/
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компетентностями освітньої програми подається в додатку А.

2. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність

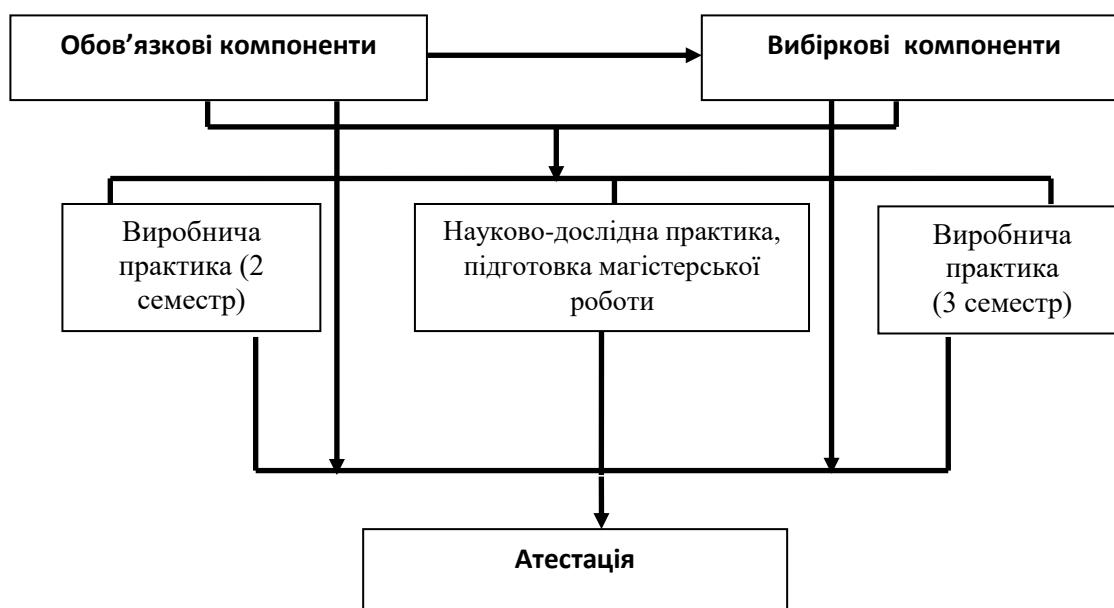
2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
O1	Методологія та організація наукових досліджень	3	2
O2	Теоретична географія	3	1
O3	Прикладна суспільна географія	6	1
O4	Модельовання і прогнозування розвитку регіонів	3	2
O5	Географія Карпатського регіону	3	1
O6	Медико-географічна оцінка природних комплексів	3	3
O7	Іноземна мова в географії	3	2
O8	Сучасні інформаційні технології в географії	6	1
O9	Виробнича практика	12	2, 3
O10	Підготовка магістерської роботи	15	

O11	Атестація	3	3
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		60	
Вибіркові дисципліни			
B1	Географія глобальних проблем	6	2
B2	Географія конфліктів		
B3	Використання країнознавчих баз даних		
B4	Системний геоаналіз природоохоронної діяльності	3	2
B5	Конструктивно-географічні засади природокористування		
B6	Географія природно-ресурсного потенціалу України		
B7	Геопланування територіальних систем		
B8	Методика регіональних географічних досліджень	3	3
B9	Геоєкологія урбанізованих територій	3	1
B10	Екогеографія регіонів		
B11	Географія культурної спадщини	6	2
B12	Географічні засади регіонального господарювання		
B13	Географія України в міжнародному просторі	3	3
B14	Геоурбаністика		
Загальний обсяг вибірових компонент:		30	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

Матриця зв'язків між навчальними дисциплінами та компетентностями подається у додатку Б.

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 106 Географія проводиться у формі захисту кваліфікаційної магістерської роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання актуальної задачі з географічної проблематики, що потребує проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Вимоги до обсягу, структури та привселюдного захисту роботи встановлюються Положенням про магістерські роботи ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Кваліфікаційна робота має бути виконана з дотриманням вимог щодо академічної доброчесності: не повинна містити академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Робота перевіряється на наявність академічного плагіату згідно з процедурою, визначеною системою внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або розміщена в його репозитарії. Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містить інформацію з обмеженим доступом, здійснюється у відповідності до вимог чинного законодавства.

Гарант освітньої програми _____ (підпис)

